

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

BanaMilosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

St. BanaMilosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju u sektoru osiguranja Republike Srpske
za period od 01.01.2014. do 31.12.2014. godine

Broj: UO-13/15

Datum: 25.maj 2015. godine

Banja Luka, maj 2015. godine

SADRŽAJ

Sadržaj dokumenta

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
1.1. Društva za osiguranje	7
1.1.1. Struktura vlasništva	7
1.1.2. Ljudski resursi	8
1.2. Posrednici u osiguranju	9
1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	9
1.4. Ovlašćeni aktuari	10
1.5. Ombudsman u osiguranju	10
2. TRŽIŠTE OSIGURANJA	11
2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	11
2.3. Obračunata premija po društvima za osiguranje	12
2.4. Struktura portfelja	14
2.5. Tržišna struktura i koncentracija	16
3. BILANSNA STRUKTURA	19
3.1. Bilans stanja	19
3.2. Bilans uspjeha	23
3.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	27
4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU	28
4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	28
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	29
4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	29
4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje	30
4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje	32
4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	34
4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	34
4.5. Tehnički rezultat	37
4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
4.7. Pokazatelji rentabilnosti	39
4.8. Ostali pokazatelji poslovanja	40

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje	7
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje u 2014. godini	8
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	8
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	10

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	11
Tabela 6: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2012–2014. godine	12
Tabela 7: Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2012–2014.godina.....	12
Tabela 8: Obračunate premije po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2012– 2014. godini	14
Tabela 9: Obračunata premija prema vrstama osiguranja.....	14
Tabela 10: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji	16
Tabela 11: Učešće društava za osiguranje u ukupnoj premiji prema peer grupama.....	17
Tabela 12: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje	19
Tabela 13: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje	21
Tabela 14: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje	24
Tabela 15: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	28
Tabela 16: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	35
Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja uzrokovani poplavom.....	36
Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	37
Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.....	37
Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje.....	38
Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti.....	39
Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja	40

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)	13
Grafikon 2: Ostvarena premija/stopa rasta po godinama.....	15
Grafikon 3: Struktura premije	15
Grafikon 4: Ostvarena premija.....	16
Grafikon 5: Učešće društava za osiguranje na tržištu RS za 2014.godinu	17
Grafikon 6: Struktura aktive društava za osiguranje.....	20
Grafikon 7: Struktura pasive društava za osiguranje	22
Grafikon 8: Kapital društava za osiguranje.....	23
Grafikon 9: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje	30
Grafikon 10: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje	30
Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima.....	31
Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.....	32
Grafikon 13: Tehničke rezerve životnog osiguranja.....	33
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	33

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije.....	34
Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja	35

UVODNA RIJEČ

Izvještaj o stanju u sektoru osiguranja Republike Srpske za 2014. godinu, pripremljen je u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje, a na osnovu analiza godišnjih finansijskih izvještaja, aktuarskih izvještaja, izvještaja ovlašćenih revizora o finansijskim izvještajima kao i drugih izvještaja, koje društva za osiguranje u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

Obračunata premija se kontinuirano povećava od 2006. godine, od kada se zvanično i sistematski vodi statistika tržišta osiguranja u Republici Srpskoj. U 2014. godini društva za osiguranje sa sjedištem u RS ostvarila su premiju od 155,7 miliona KM, dok je ukupna premija na tržištu RS iznosila 171,1 miliona KM. Ipak, evidentno je da su pozitivni trendovi dinamičnog rasta i promjene strukture premije usporeni u posljednje tri godine, prije svega zbog otežanih ekonomskih prilika (smanjena privredna aktivnost, visoka stopa nezaposlenosti, porast javnog duga i katastrofalne poplave).

Sektor je u cjelini, prvi put od 2006. godine, poslovao sa neto gubitkom. Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je gubitak u iznosu od 4,0 miliona KM. Osam društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak tekuće godine u iznosu od 17,8 miliona KM, dok su četiri društva ostvarila neto gubitak tekuće godine u iznosu od 21,8 miliona KM. Kada se uključe dobiti i gubici utvrđeni direktno u kapitalu ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora je gubitak od 4,4 miliona KM.

Gubitak je rezultirao negativnom stopom povrata na kapital od 3,5%. Na nivou sektora ostvaren je poslovni dobitak od 10,5 miliona KM, te dobitak iz redovne aktivnosti u iznosu od 19,7 miliona KM. I ukupan tehnički rezultat po svim vrstama osiguranja je pozitivan. Gubitak je značajnim dijelom posljedica oduzimanja dozvole Bobar banci a.d Bijeljina, zbog čega je došlo do ispravke vrijednosti dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, koje su pojedina društva za osiguranje imala u toj banci. Takođe, negativan uticaj su imali: isplaćene štete po osnovu katastrofalnih poplava (što je povećalo racio šteta), porast troškova sprovođenja osiguranja uzrokovan povećanom konkurencijom (što je pogoršalo racio troškova), ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premije, te porast rashoda po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Na nivou sektora ukupni bazični kapital za neživotna osiguranja iznosi 65 miliona KM i veći je od garantnog fonda propisanog zakonom za 27,6%. Međutim, zbog porasta vrijednosti odbitnih stavki (prije svega ispravke vrijednosti depozita kod banaka i iskazanih garancija za obaveze trećih lica) raspoloživi kapital kod neživotnog osiguranja na nivou sektora je za 9,9% manji o od garantnog fonda propisanog zakonom. Kod životnih osiguranja, kako na nivou sektora, tako i kod svih društava za osiguranje pojedinačno, potpuno su ispunjeni propisani zahtjevi adekvatnosti kapitala.

Bilansna suma povećana je za 12,1%. Tehničke rezerve su, u odnosu na prethodnu godinu, porasle za 32,2% i dostigle su nivo od 220,4 miliona KM, te premašuju godišnju bruto premiju za 41,5%. Društva za osiguranje su oko 45 miliona KM sredstava koja služe za pokriće tehničkih rezervi,

uložila u hartije od vrijednosti na domaćem tržištu kapitala, a najveći dio u državne obveznice. Navedeno potvrđuje značaj društava za osiguranje, kao institucionalnih investitora, za dalji razvoj tržišta kapitala u Republici Srpskoj.

Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi i naknade u neživotnim osiguranjima društava za sjedištem u RS povećani su za 56,2% u odnosu na prethodnu godinu i iznose 69 miliona KM. Naknade po osnovu ugovora o životnom osiguranju povećane su za 69,3% u odnosu na prethodnu godinu i iznose 4,3 mil. KM.

Na tržištu je uspostavljena adekvatna institucionalna infrastruktura (regulatorni organ, kancelarija ombudsmana, Zaštitni fond RS), a povećava se i broj ovlašćenih učesnika (društva za osiguranje, posrednici, aktuari). Zaštita potrošača usluga osiguranja i finansijska edukacija potrošača su značajan segment kontinuiranog djelovanja Agencije.

U međunarodnoj komparaciji, naše tržište osiguranja se može okarakterisati kao nerazvijeno (premija po stanovniku u 2014. godini iznosi 120 KM, a učešće premije u BDP je 2%). Dalji razvoj ovog segmenta finansijskog sistema svakako da je limitiran opštim ekonomskim uslovima, a potrebna je i sistemska podrška. To podrazumijeva poreske i druge olakšice za pojedine vrste osiguranja kao što su životno i osiguranje poljoprivrede. Zakonskom i drugom regulativom potrebno je uspostaviti nove oblike obaveznog osiguranja, po uzoru na razvijene evropske zemlje.

Tržište osiguranja od autoodgovornosti je na putu stabilizacije, odnosno regulisanja u skladu sa međunarodnim standardima. Početkom 2014. godine, pripremljen je nacrt novog Zakona o obavezenim osiguranjima u saobraćaju, koji će se do kraja godine naći u parlamentarnoj proceduri. Novi zakon bi trebao da adekvatnije reguliše ovu oblast i da obezbijedi veći stepen usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa direktivom Motor Insurance Directive 2009/103/EC.

Direktor Agencije,
Božana Šljivar

Banja Luka, maj 2015. godine

1. STRUKTURA SEKTORA

1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2014. godini poslovalo je 12 društava za osiguranje, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i većinskom vlasništvu, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje

R.B.	Naziv društva	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJE			
1.	Bobar osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
6.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
7.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
8.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
9.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
10.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
11.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
12.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 12 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 9 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.

U 2014. godini na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovalo je i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društava za osiguranje iz RS poslovalo putem filijale u FBiH.

1.1.1. Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, u 2014. godini 8 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom stranom vlasništvu. Strani investitori dolaze iz Austrije (dva društva za osiguranje) i iz Slovenije i Srbije (po jedno društvo za osiguranje).

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje u 2014. godini

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u bruto fakturisanom premiji
Većinsko domaće privatno vlasništvo	7	53,4%	37,4%	51,3%
Većinsko domaće državno vlasništvo	1	7,6%	5,0%	6,2%
Većinsko strano vlasništvo	4	39,0%	57,6%	42,5%
UKUPNO	12	100%	100%	100%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje je iznosio 39,0%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 57,6% ukupne aktive i 42,5% bruto fakturisane premije sektora osiguranja. Strani kapital je većinski kod svih kompozitnih društava za osiguranje i jednog društva za osiguranje koje obavlja poslove neživotnog osiguranja.

Državno vlasništvo, prema Izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti-knjizi akcionara, postoji u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka u procentu od 70,4% (obične akcije) i Osiguranju Aura a.d. Banja Luka u procentu od 38% (prioritetne akcije).

1.1.2. Ljudski resursi

Na dan 31.12.2014. godine u sektoru osiguranja bilo je zaposleno ukupno 1.425 radnika, od kojih u društvima za osiguranje sa sjedištem u RS 1.234 radnika, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH 183 radnika i u Zaštitnom fondu Republike Srpske 6 radnika. U sektoru osiguranja rade i posrednici u osiguranju.

Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u RS za period od 2012–2014. godine predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 31.12.2012.		Stanje na dan 31.12.2013.		Stanje na dan 31.12.2014.		INDEKS 2014/13
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	5	0,4	8	0,7	4	0,3	50,0
PK	3	0,3	15	1,3			
NS	2	0,2	1	0,1	1	0,1	100,0
KV	58	4,9	45	3,8	65	5,3	144,4
SSS	653	54,7	631	53,8	647	52,4	102,5
VKV	7	0,6	5	0,4	5	0,4	100,0
VŠS	96	8,0	90	7,7	86	7,0	95,6
VSS	351	29,4	357	30,5	402	32,6	112,6
MR	18	1,5	18	1,5	21	1,7	116,7
DR	1	0,1	2	0,2	3	0,2	150,0
UKUPNO	1.194	100	1.172	100	1.234	100	105,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U društvima za osiguranje sa sjedištem u RS, u posmatranom periodu zabilježen je rast broja zaposlenih od 5,3%.

1.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 31.12.2014. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisano je:

- 144 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 27 registrovalo preduzetničke radnje,
- 8 društava za zastupanje u osiguranju, među kojima su i Pošte Srpske i 5 filijala društava za zastupanje iz FBiH,
- 85 brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- 6 brokerskih društva iz Republike Srpske (3 banke i 3 brokerska društva) i 1 filijala brokerskog društva iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je izvod iz registara posrednika u osiguranju.

U 2014. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položilo 163 kandidata.

1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) je uspostavljen Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćen tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09) - u daljem tekstu: Zakon AO, kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda je da pokriva štete na licima i štete na imovini prouzrokovane u saobraćajnim nezgodama, koje ne mogu biti nadoknađene sistemom obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (ako je lice koje je odgovorno za nezgodu nepoznato i ako je nezgodu prouzrokovalo neosigurano vozilo), kao i štete kada je protiv društva za osiguranje iz Republike Srpske pokrenut postupak posebne likvidacije zbog stečaja ili oduzimanja dozvole. Sva društva za osiguranje, koja obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti su po Zakonu AO, članovi Zaštitnog fonda i imaju obavezu uplate doprinosa Zaštitnom fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u 2014. godini su iznosili 2.345.505 KM i manji su za 6,2% u poređenju sa prethodnom godinom. Ukupni rashodi iznosili su 2.621.568 KM i veći su za 12,6% u odnosu na prethodnu godinu. Zaštitni fond je u 2014. godini ostvario manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 276.063 KM. Odlukom o plaćanju doprinosa Zaštitnom fondu Republike Srpske u 2015. godini, u okviru ukupne stope doprinosa, određen je i dio za pokriće manjka prihoda nad rashodima iz prethodne godine.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva za period 2012–2014. godina, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama, iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	31.12.2012.	31.12.2013.	31.12.2014.	Indeks 2014/13
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	372	415	429	103,4
2. Preneseni iz prethodnog perioda	168	165	166	100,6
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	540	580	595	102,6
4. Odbijeni zahtjevi	77	54	70	129,6
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	279	360	389	108,1
6. Broj isplaćenih zahtjeva	279	360	389	108,1
7. Iznos isplaćenih zahtjeva KM	721.110	1.258.153	1.487.468	118,2

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

U odnosu na prethodnu godinu ukupan broj odštetnih zahtjeva je povećan za 2,6%, dok je značajno povećan broj odbijenih (neosnovanih) odštetnih zahtjeva za 29,6%. Svi obrađeni odštetni zahtjevi su isplaćeni, što ukazuje na ažurnost u rješavanju odštetnih zahtjeva i likvidnost Zaštitnog fonda. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u 2014. godini iznosila je 3.824 KM i veća je u odnosu na 2013. godinu za 9,4%.

1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2014. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 31 lice. Na internet stranici Agencije dostupan je izvod iz Registra ovlašćenih aktuara. Udruženje aktuara Republike Srpske je u 2014. godini primljeno u pridruženo članstvo Međunarodnog udruženja aktuara (IAA).

1.5. Ombudsman u osiguranju

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju. U izvještajnom periodu Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 102 predmeta, uglavnom prigovore i pritužbe osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja, odnosno trećih oštećenih lica, pri čemu su, kao i u prethodnom periodu, dominirali prigovori na postupke u isplati naknade štete iz osnova osiguranja autoodgovornosti. Detaljniji podaci o rezultatima postignutim u ovom segmentu dati su u Izvještaju o radu Agencije za 2014. godinu.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji

(u USD)¹

Zemlja	Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životno/Ukupna premija (%)			
	2011.	2012.	2013.	2011.	2012.	2013.	2011.	2012.	2013.	
BiH	RS	70,7	70,4	75,7 ²	1,6	1,8	1,8	11,1	11,8	14,6 ³
	FBiH	88,5	83,7	91,6 ⁴	2,2	2,2	2,3	19,6	20,4	22,4
Austrija		2,740	2,465	2,604	5,5	5,3	5,3	42,3	40,0	39,0
Bugarska		151	140,4	156	2,1	2,0	2,1	14,4	14,7	16,2
Grčka		608	519,7	476	2,3	2,4	2,2	42,6	42,2	40,7
Mađarska		397	333,1	354	2,8	2,4	2,6	55,3	53,8	55,3
Rumunija		122	107,4	124	1,5	1,4	1,4	21,2	20,8	22,0
Slovenija		1.464	1.225	1.309	5,9	5,5	5,6	31,3	27,2	29,8
Srbija		107	95,5	104	1,7	1,8	1,8	16,1	18,1	19,0
Turska		136	145,9	166	1,3	1,4	1,5	15,7	16,0	14,1
Hrvatska		389	351,1	372	2,7	2,7	2,7	26,6	27,2	28,0
Češka		832	747,2	760	3,9	3,7	3,8	46,4	46,9	45,7

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, Federalni zavod za statistiku, SwissRe

Komparacija tržišta osiguranja u Republici Srpskoj sa drugim razvijenim, ali i tržištima u razvoju, pokazuje da ovaj sektor zaostaje po svim posmatranim pokazateljima. Učešće premije u BDP slično je drugim tranzicijskim zemljama, ali je višestruko niže u odnosu na razvijena tržišta. Premija po stanovniku i učešće životnog osiguranja u ukupnoj premiji, bilježe stalni rast, ali su znatno niži u odnosu na zemalje u okruženju, koje imaju sličan nivo ekonomske razvijenosti.

2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate bruto premije na tržištu Republike Srpske.⁵

¹ U vrijeme izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2014. godinu.

² Prilikom obračuna prosječne premije po glavi stanovnika u RS, uzeto je u obzir: Ukupna premija društava iz RS – Premija filijala društava iz RS u FBiH + Premija filijala društava iz FBiH u RS (radi se o podacima iz Tabele 6.red.br.3).

³ Prilikom obračuna učešća premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji uzeta je u obzir i premija za životno osiguranje filijala društava iz FBiH (radi se o podacima iz Tabele 6, red.br.1.2 i 2.2)

⁴ Premija za obračun prosječne premije po glavi stanovnika u FBiH obračunata je analogno obračunu istog pokazatelja za RS, a na bazi raspoloživih podataka Federalnog zavoda za statistiku.

⁵ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja RS je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u Federaciji BiH i uvećana za premiju koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Federaciji BiH ostvarila u Republici Srpskoj.

Tabela 6: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2012–2014. godine

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu RS						Indeks 2014/13
		I-XII 2012.		I-XII 2013.		I-XII 2014.		
		Iznos	(%)	Iznos	(%)	Iznos	(%)	
1.	DRUŠTVA IZ RS	125.978.746	82,3	126.355.102	79,5	135.141.740	79,0	107,0
1.1.	Neživotna osiguranja	114.445.939	74,8	113.484.913	71,4	120.270.533	70,3	106,0
1.2.	Životna osiguranja	11.532.807	7,5	12.870.189	8,1	14.871.207	8,7	115,5
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	27.119.149	17,7	32.643.740	20,5	35.981.553	21,0	110,2
2.1.	Neživotna osiguranja	20.548.461	13,4	22.278.002	14,0	23.830.918	13,9	107,0
2.2.	Životna osiguranja	6.570.689	4,3	10.365.738	6,5	12.150.635	7,1	117,2
3.	UKUPNO	153.097.896	100,0	158.998.841	100,0	171.123.293	100,0	107,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u periodu 01.01. do 31.12.2014. godine iznosila je 171.123.293 KM i veća je odnosu na isti period prethodne godine za 12.124.452 KM ili 7,6%. Neživotno osiguranje je u prosjeku poraslo za 6,1%, dok je životno osiguranje poraslo za 16,3%.

2.3. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija u periodu 01.01. do 31.12.2014. godine koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u RS, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja Federacije BiH, iznosila je 155.752.848 KM (od čega 20.611.108 KM u FBiH, a 135.141.740 KM u RS). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija je veća za 15.553.232 KM ili 11,1%.

U nastavku se daje pregled obračunate premije po društvima za osiguranje.

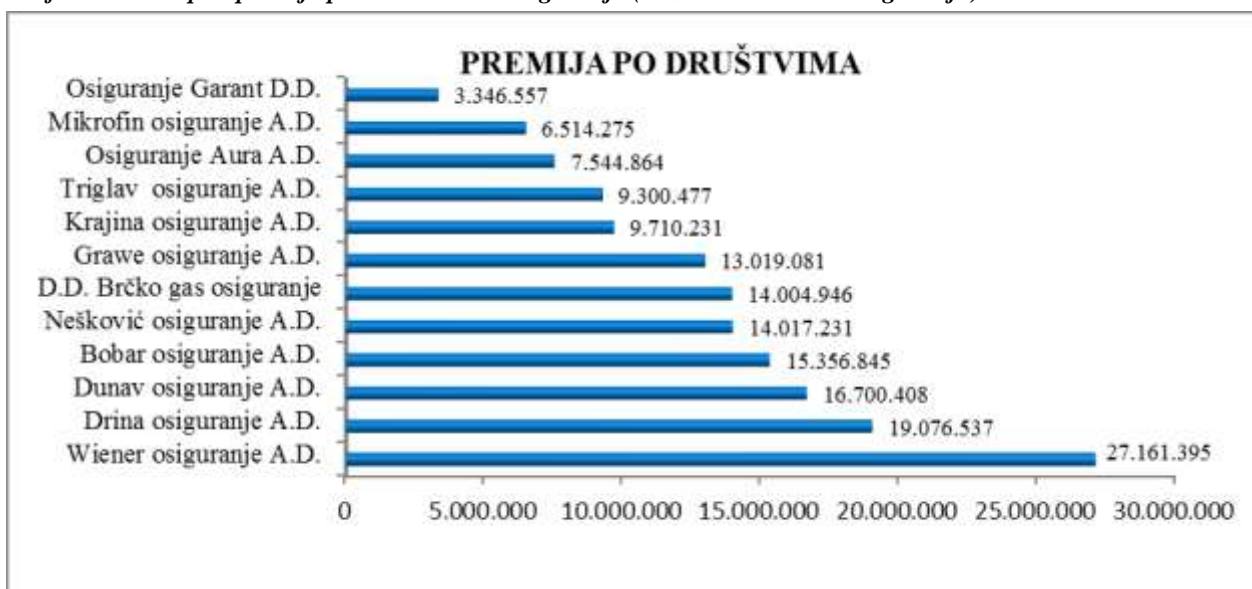
Tabela 7: Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2012–2014.godina

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2014/13
		2012.		2013.		2014		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Bobar osiguranje A.D.	14.884.678	10,7%	15.192.779	10,8%	15.356.845	9,9%	101,1
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	14.213.268	10,2%	14.049.277	10,0%	14.004.946	9,0%	99,7
3.	Grawe osiguranje A.D.	14.949	0,0%	13.860	0,0%	13.033	0,0%	94,0
4.	Drina osiguranje A.D.	14.922.084	10,7%	16.908.248	12,1%	19.076.537	12,2%	112,8
5.	Dunav osiguranje A.D.	17.563.336	12,6%	17.249.309	12,3%	15.999.612	10,3%	92,8
6.	Wiener osiguranje A.D.	29.986.645	21,5%	22.252.878	15,9%	25.662.912	16,5%	115,3
7.	Krajina osiguranje A.D.	7.735.934	5,5%	9.127.272	6,5%	9.710.231	6,2%	106,4
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	3.749.246	2,7%	5.013.215	3,6%	6.514.275	4,2%	129,9
9.	Nešković osiguranje A.D.	12.285.731	8,8%	13.259.366	9,5%	14.017.231	9,0%	105,7
10.	Osiguranje Aura A.D.	5.238.322	3,8%	5.944.065	4,2%	7.544.864	4,8%	126,9
11.	Osiguranje Garant D.D.					3.346.557	2,1%	
12.	Triglav osiguranje A.D.	7.530.191	5,4%	8.118.340	5,8%	9.300.477	6,0%	114,6
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		128.124.383	91,7%	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	110,6
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	10.254.981	7,3%	11.444.276	8,2%	13.006.048	8,4%	113,6

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2014/13
		2012.		2013.		2014		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
2.	Dunav osiguranje A.D.	525.616	0,4%	626.419	0,4%	700.797	0,4%	111,9
3.	Wiener osiguranje A.D.	777.302	0,6%	1.000.313	0,7%	1.498.483	0,4%	149,8
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		11.557.899	8,3%	13.071.008	9,3%	15.205.328	9,8%	116,3
UKUPNA PREMIJA RS		139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U 2014. godini, u odnosu na prethodnu godinu, kod neživotnih osiguranja devet društava za osiguranje je ostvarilo porast premije, dok su tri društva za osiguranje imala smanjenje premije. Kod životnih osiguranja, sva tri društva za osiguranje su ostvarila porast premije.

U premiji ostvarenoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH, i to u iznosu od 35.981.553 KM, što predstavlja 21,0% u odnosu na ukupnu premiju.

U nastavku ovog izvještaja koristiće se isključivo podaci i pokazatelji o društvima za osiguranje iz RS, a u narednoj tabeli se daje pregled premije filijala društava iz FBiH na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj u periodu 2012 – 2014. godine.

Tabela 8: Obračunate premije po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2012–2014. godini

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2014/13
		2012.		2013.		2014.		
		Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH								
1.	Asa osiguranje d.d.					16.201	0,0%	
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.517.178	5,6%	1.503.633	4,6%	1.670.142	4,6%	111,1
3.	Camelija osiguranje d.d.	267.093	1,0%	370.997	1,1%	546.587	1,5%	147,3
4.	Croatia osiguranje d.d.	1.199.261	4,4%	568.263	1,7%	653.364	1,8%	115,0
5.	Euroherc osiguranje d.d.	4.069.524	15,0%	4.777.572	14,6%	5.585.874	15,5%	116,9
6.	SARAJEVO osiguranje	4.809.587	17,7%	5.036.575	15,4%	5.537.645	15,4%	109,9
7.	Merkur BH osiguranje	148.790	0,5%	172.491	0,5%	198.001	0,6%	114,8
8.	Osiguranje "VGT" d.d.	1.351.161	5,0%	801.911	2,5%	649.472	1,8%	81,0
9.	UNIQA osiguranje d.d.	3.661.398	13,5%	4.714.676	14,4%	4.401.618	12,2%	93,4
10.	Zovko osiguranje d.d.	3.524.469	13,0%	4.331.885	13,3%	4.572.014	12,7%	105,5
UKUPNO NEŽIVOTNA FBiH		20.548.461	75,8%	22.278.002	68,2%	23.830.918	66,2%	107,0
ŽIVOTNA OSIGURANJA FBiH								
1.	Croatia osiguranje d.d.	32.314	0,1%	73.398	0,2%	75.611	0,2%	103,0
2.	Merkur BH osiguranje d.d.	4.924.268	18,2%	7.199.008	22,1%	8.020.263	22,3%	111,4
3.	UNIQA osiguranje d.d.	1.614.106	6,0%	3.093.331	9,5%	4.040.648	11,2%	130,6
4.	Triglav osiguranje d.d.					14.114	0,0%	
UKUPNO ŽIVOTNA FBiH		6.570.689	24,2%	10.365.738	31,8%	12.150.635	33,8%	117,2
UKUPNA PREMIJA FBiH		27.119.149	100,0%	32.643.740	100,0%	35.981.553	100,0%	110,2

Izvor: Izvještaji filijala društava za osiguranje

2.4. Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije društava za osiguranje prema vrstama osiguranja u periodu 2012–2014. godina, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 9: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

Vrsta osiguranja	2012.		2013.		2014.		Indeks 2014/13
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
Osiguranje nezgode	8.259.311	5,9%	8.904.151	6,4%	9.797.621	6,3%	110,0
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	9.816.082	7,0%	9.531.550	6,8%	10.090.636	6,5%	105,9
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	5.920.728	4,2%	6.187.734	4,4%	7.206.001	4,6%	116,5
Osiguranje ostalih šteta na imovini	11.610.800	8,3%	7.112.393	5,1%	10.300.674	6,6%	144,8
Osiguranje od odgovornosti za m/v	90.550.619	64,8%	92.454.100	65,9%	99.632.267	64,0%	107,8
Ostalo	1.966.843	1,4%	2.938.680	2,1%	3.520.322	2,3%	119,8
Ukupno neživotna osiguranja	128.124.383	91,7%	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	110,6
Životno osiguranje	11.557.899	8,3%	13.071.008	9,3%	15.205.327	9,8%	116,3
UKUPNO	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Od ukupno obračunate premije u 2014. godini, na neživotno osiguranje odnosilo se 140.547.520 KM ili 90,2%, dok je obračunata premija životnog osiguranja iznosila 15.205.327 KM ili 9,8%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 10,6%, dok je premija životnih osiguranja porasla za 16,3% čime se nastavlja kontinuirani nadprosječni rast ove vrste osiguranja. Premija osiguranja od autoodgovornosti usporava nominalni rast što rezultira smanjenjem učešća u ukupnoj premiji, ali je i dalje dominantna vrsta osiguranja na tržištu RS.

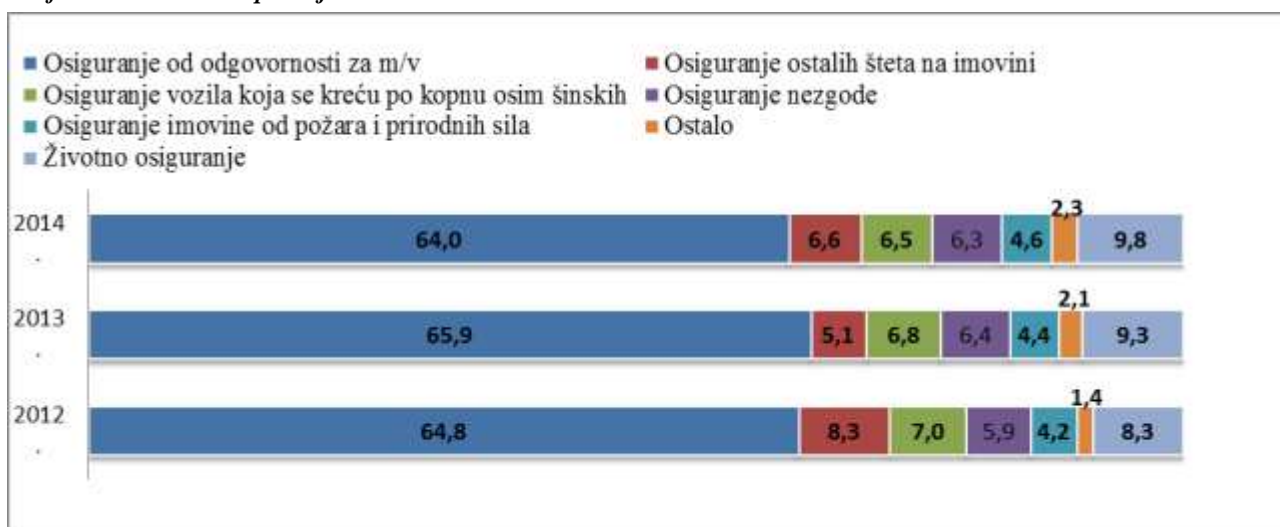
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija strukture bruto premije u RS.

Grafikon 2: Ostvarena premija/stopa rasta po godinama

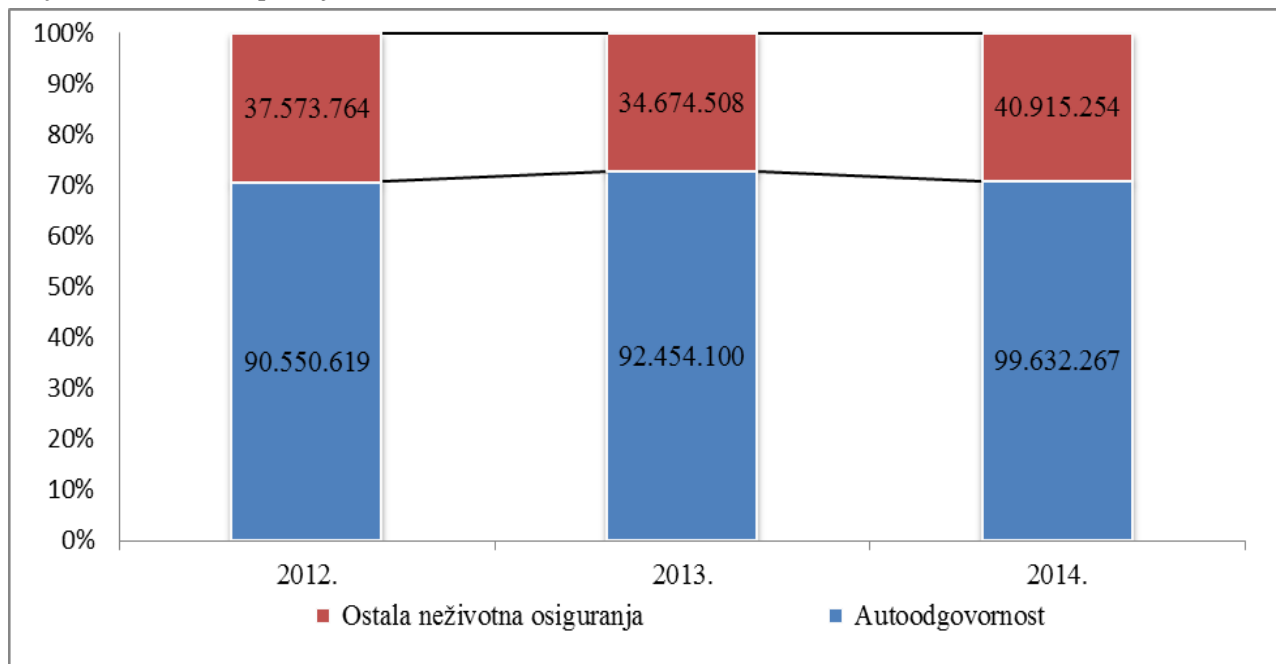
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 3: Struktura premije

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 4: Ostvarena premija

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U narednoj tabeli dati su podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne tri godine.

Tabela 10: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji

Vrsta osiguranja	2012.	Udio	2013.	Udio	2014.	Udio	Indeks 2014/13
Obavezno	98.855.574	70,8%	101.366.877	72,3%	109.440.514	70,3%	108,0
Neobavezno	40.826.707	29,2%	38.832.738	27,7%	46.312.333	29,7%	119,3
UKUPNO	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

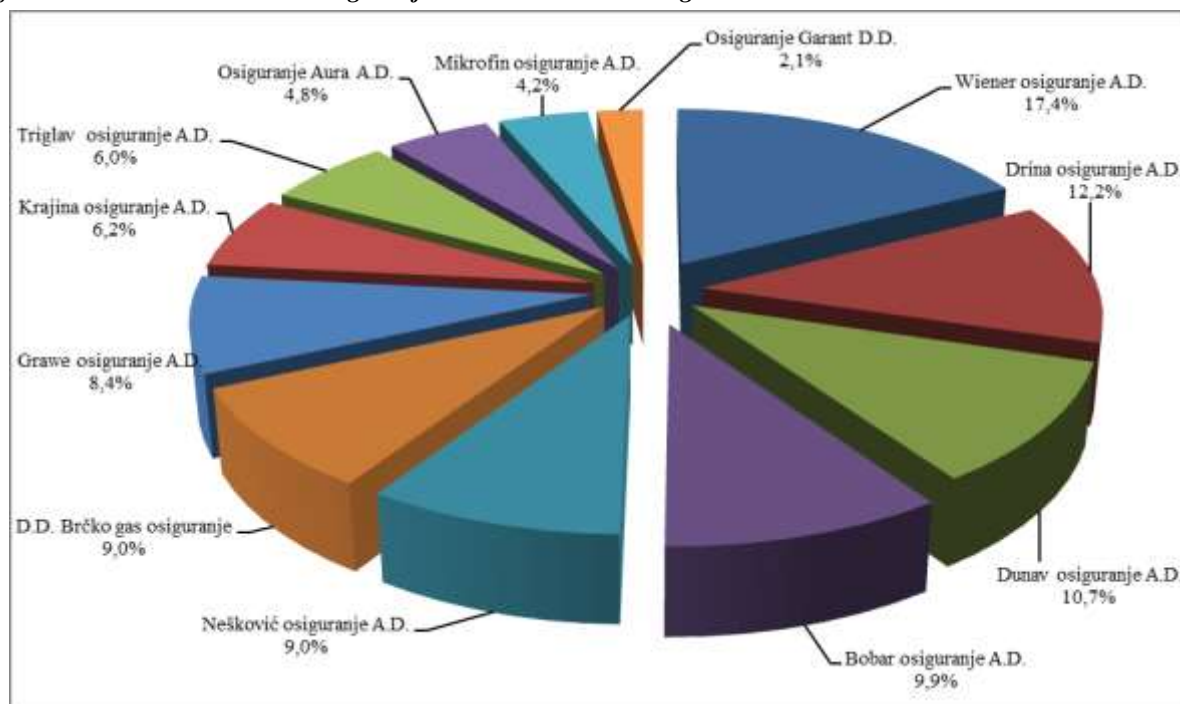
U posmatranom periodu, u strukturi premije, došlo je do povećanja učešća neobaveznih osiguranja, što se može ocijeniti pozitivnim.

2.5. Tržišna struktura i koncentracija

U narednom grafikonu prikazano je tržišno učešće društava za osiguranje u 2014. godini.

Grafikon 5: Učešće društava za osiguranje na tržištu RS za 2014.godinu

Izvor: Izvršaji društava za osiguranje

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u RS po peer grupama iz kojeg se vidi da se povećao broj društava za osiguranje u grupi do 5% i grupi od 5-10%, dok je smanjen broj društava za osiguranje u grupi 10-15%. U grupi preko 15% broj društava za osiguranje je ostao isti.

Tabela 11: Učešće društava za osiguranje u ukupnoj premiji prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz RS u ukupnoj premiji prema peer grupama					
	2012.		2013.		2014.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	6,4%	2	7,8%	2	11,2%	3
5-10%	27,1%	4	29,9%	4	48,4%	6
10-15%	44,5%	4	45,7%	4	23,0%	2
preko 15%	22,0%	1	16,6%	1	17,4%	1

Izvor: Izvršaji društava za osiguranje

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman–ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. Herfindahl Hirschman–ov indeks u 2014. godini iznosi 1.018 poena, što je u odnosu na 2013. godinu manje za

46 poena. Stepen koncentracije po peer grupama, kao i dinamika HH indeksa pokazuju da se konkurencija na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj povećava.

3. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2014. godinu u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2013. i 2014. godinu. Podaci iskazani u ovom izvještaju, koji se odnose na 2013. godinu, razlikuju se od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01–31.12.2013. godine, zbog izvršenih retrospektivnih korekcija finansijskih izvještaja naloženih od strane ovlašćenih revizora, a u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

3.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje.

Tabela 12: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje

(uKM)

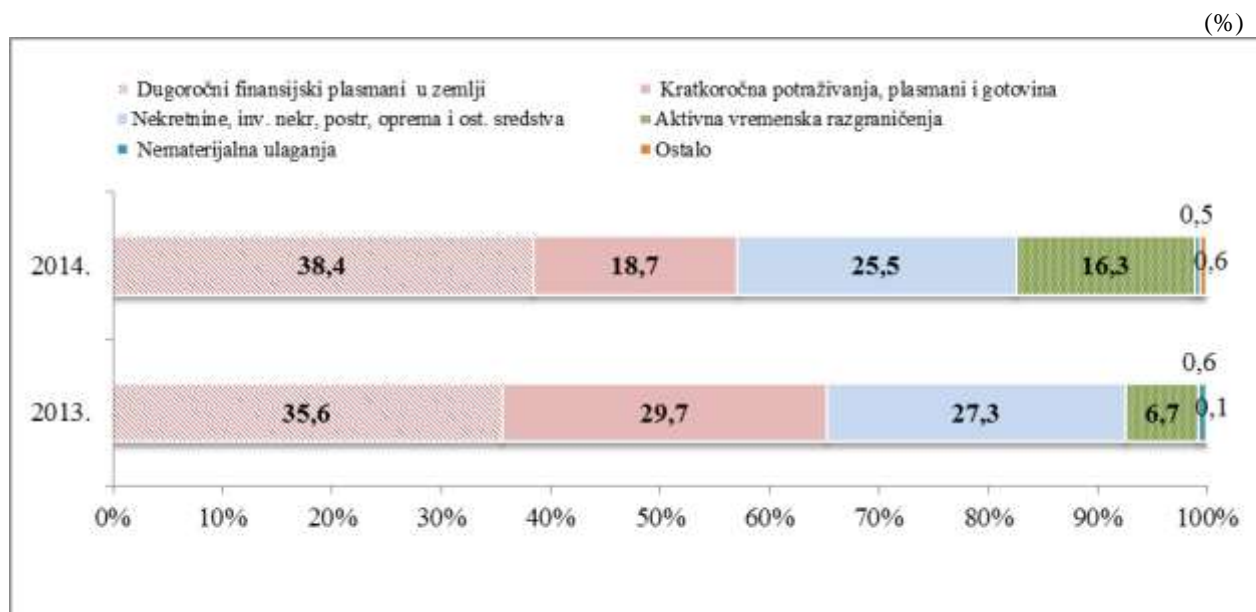
A K T I V A	31.12.2013. godina		31.12.2014. godina		Indeks 2014/13
	iznos	udio	iznos	udio	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV)	203.683.751	63,5%	229.191.127	64,8%	112,5
I Nematerijalna ulaganja	2.073.207	0,6%	1.877.017	0,5%	90,5
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja,oprema i ostala sredstva (1+2+3)	87.434.792	27,2%	90.132.825	25,5%	103,1
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	36.098.790	11,2%	35.524.799	10,0%	98,4
2. Investicione nekretnine	45.633.405	14,2%	49.546.081	14,0%	108,6
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	5.702.596	1,8%	5.061.945	1,4%	88,8
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	114.093.843	35,6%	135.801.748	38,4%	119,0
1.Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	2.863.253	0,9%	1.969.253	0,6%	68,8
2.Dugoročni finansijski plasmani matičnim,zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	111.230.590	34,7%	133.832.495	37,9%	120,3
IV Odložena poreska sredstva	81.910	0,0%	1.379.538	0,4%	1.684,2
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	117.216.555	36,5%	124.352.584	35,2%	106,1
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	213.981	0,1%	450.341	0,1%	210,5
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	95.401.943	29,7%	66.195.720	18,7%	69,4
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	13.935.773	4,3%	13.302.852	3,8%	95,5
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i ostala potraživanja	5.653.837	1,8%	3.937.757	1,1%	69,6
3. Kratkoročni finansijski plasmani	55.495.302	17,3%	35.461.184	10,0%	63,9
4. Gotovina	20.309.266	6,3%	13.493.928	3,8%	66,4
5. Porez na dodatu vrijednost	7.766	0,0%	0	0,0%	-
III Aktivna vremenska razgraničenja	21.543.487	6,7%	57.693.314	16,3%	267,8
IV - Odložena poreska sredstva	57.144	0,0%	13.208	0,0%	23,1
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	320.900.307	100,0%	353.543.711	100,0%	110,2
VANBILANSNA AKTIVA	2.799.467		9.420.990		336,5
UKUPNA AKTIVA	323.699.774		362.964.701		112,1

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Vrijednost poslovne aktive društava za osiguranje u RS sa stanjem na dan 31.12.2014. godine iznosila je 353.543.711 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2013. godine uvećana je za 10,2%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura aktive za 2013. i 2014. godinu.

Grafikon 6: Struktura aktive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Strukturu poslovne aktive u 2014. godini čine: stalna imovina sa učešćem od 64,8% i tekuća imovina sa učešćem od 35,2%. Povećanje poslovne aktive rezultat je nominalnog povećanja stalne za 12,5% i tekuće imovine za 6,1%.

Povećanje vrijednosti pozicije stalna imovina, u odnosu na prethodnu godinu, rezultat je porasta sljedećih stavki: investicionih nekretnina za 8,6%, dugoročnih finansijskih plasmana za 19,0% i odloženih poreskih sredstava 17 puta. U okviru stalne imovine smanjena je pozicija nematerijalna ulaganja za 9,5%.

Kod većine društava za osiguranje došlo je do povećanja pozicija investicione nekretnine i dugoročni finansijski plasmani, kao rezultat povećanja obračunatih tehničkih rezervi, jer ova sredstva služe za njihovo pokriće, što je pozitivna promjena. U strukturi dugoročnih finansijskih plasmana značajnije učešće imaju oročeni depoziti i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Kod jednog društva za osiguranje značajno su smanjene pozicije investicione nekretnine i dugoročni finansijski plasmani usljed oduzimanja dozvole za rad Bobar banci a.d. Bijeljina i direktne povezanosti društva za osiguranje sa tom bankom. Kod istog društva za osiguranje povećana je pozicija odložena poreska sredstva (uključena u stalnu imovinu), koja se odnosi na iznos poreza na dobitak nadoknativ u budućem periodu, što je osporeno u mišljenju ovlašćenog revizora i poslužilo kao jedan od razloga za izražavanje negativnog mišljenja. Pozicija nematerijalna ulaganja smanjena je kod većine društava za osiguranje usljed obračuna amortizacije. Povećanje vrijednosti pozicije tekuća imovina rezultat je porasta stavki: zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji za 110,5% i aktivna vremenska razgraničenja za 167,8%. U okviru ove pozicije došlo je do smanjenja stavki: kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina za 30,6% i odloženih poreskih sredstva (uključena u tekuću imovinu) za 76,9%, što ne predstavlja materijalno značajnu stavku.

Aktivna vremenska razgraničenja značajno su povećana u odnosu na prethodnu godinu, a odnose se na razgraničenje troškova pribave osiguranja, prenosnu premiju osiguranja i saosiguranja i rezervisane štete osiguranja i saosiguranja, koje padaju na teret saosiguravača i reosiguravača. Iako je, promjena ove pozicije evidentirana kod svih društava za osiguranje, porast uglavnom potiče od povećanja ove pozicije od 5,3 puta kod jednog društva za osiguranje i to kod stavki prenosne premije osiguranja i saosiguranja i rezervisanja za štete osiguranja i saosiguranja, koje padaju na teret saosiguravača i reosiguravača, a po osnovu šteta od katastrofalnih poplava. Povećanje navedene pozicije u dijelu reosiguranja je pozitivno iz razloga što predstavlja dodatni vid zaštite osiguranika, jer je višak rizika iznad samopridržaja, pokriven od strane reosiguravača i retrocesionara.

Na poziciji vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, došlo je do povećanja u odnosu na prethodnu godinu 3,3 puta. Dio ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte) koju koristi društvo za osiguranje „Wiener osiguranje“ a.d. i otpisana potraživanja društva za osiguranje „Triglav osiguranje“ a.d, gdje nije bilo značajnijih promjena. Do povećanja ove pozicije došlo je kod četiri društva za osiguranje usljed knjiženja potencijalnih obaveza po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica. Naime, Agencija je u 2014. godini donijela Uputstvo o vođenju vanbilansne evidencije sredstava i obaveza povezanih sa datim garancijama društva za osiguranje, kojim se propisuju detaljna pravila identifikovanja i knjiženja sredstava i obaveza u vanbilansnim evidencijama.

U narednom pregledu je dat uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive Bilansa stanja na nivou sektora za 2013. i 2014. godinu.

Tabela 13: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje

(u KM)

PASIVA	31.12.2013. godina		31.12.2014. godina		Indeks 2014/13
	iznos	udio	iznos	udio	
A. KAPITAL	126.676.623	39,5%	101.368.771	28,7%	80,0
1. Osnovni kapital	98.430.392	30,7%	93.069.192	26,3%	94,6
2. Emisiona premija	867.250	0,3%	252.000	0,1%	29,1
3. Rezerve iz dobitka	3.275.215	1,0%	4.747.321	1,3%	144,9
4. Revalorizacione rezerve	5.896.560	1,8%	5.154.503	1,5%	87,4
5. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	2.039.334	0,6%	1.991.993	0,6%	97,7
6. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1.736.137	0,5%	3.377.894	1,0%	194,6
7. Neraspoređeni dobitak (8+9)	25.301.248	7,9%	22.807.370	6,5%	90,1
8. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	6.553.997	2,0%	4.999.073	1,4%	76,3
9. Neraspoređeni dobitak ove godine	18.747.251	5,8%	17.808.297	5,0%	95,0
10. Gubitak do visine kapitala (11+12)	7.397.239	2,3%	23.275.713	6,6%	314,7
11. Gubitak ranijih godina	1.429.634	0,4%	1.572.366	0,4%	110,0
12. Gubitak tekuće godine	5.967.605	1,9%	21.703.347	6,1%	363,7
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	42.986.548	13,4%	53.106.137	15,0%	123,5
V. OBAVEZE (1+2)	151.237.136	47,1%	199.068.803	56,3%	131,6
1. Dugoročne obaveze	480.277	0,1%	630.081	0,2%	131,2
2. Kratkoročne obaveze i PVR	150.756.859	47,0%	198.438.722	56,1%	131,6

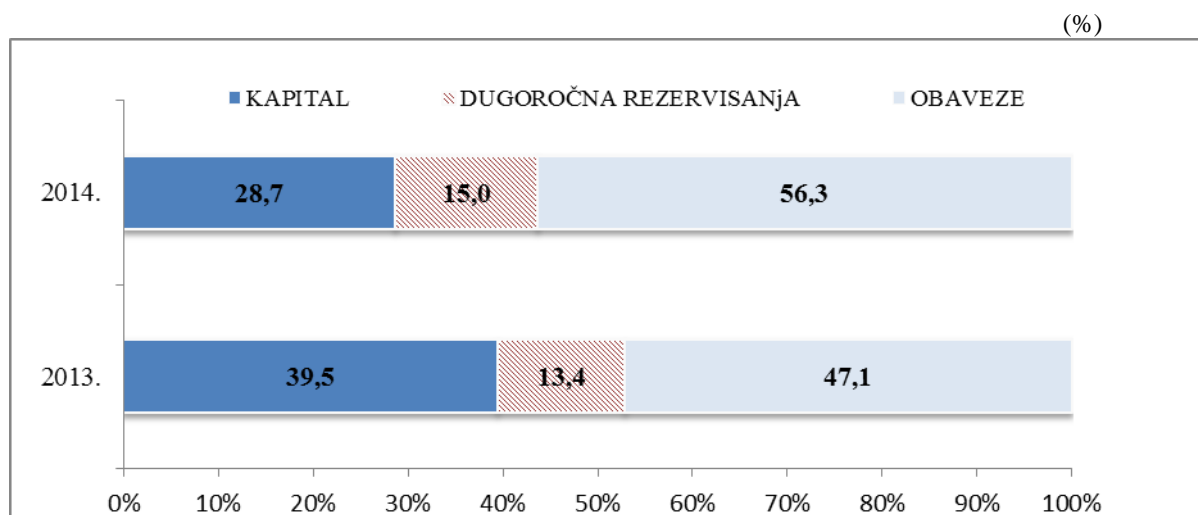
PASIVA	31.12.2013. godina		31.12.2014. godina		Indeks 2014/13
	iznos	udio	iznos	udio	
2.1. Prenosna premija ŽO	3.874.586	1,2%	4.361.353	1,2%	112,6
2.2. Prenosna premija NŽO	68.467.583	21,3%	74.968.176	21,2%	109,5
2.3. Rezervisane štete ŽO	433.929	0,1%	549.291	0,2%	126,6
2.4. Rezervisane štete NŽO	49.350.923	15,4%	86.354.398	24,4%	175,0
2.5. Druga pasivna razgraničenja	5.519.955	1,7%	7.779.917	2,2%	140,9
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	23.109.882	7,2%	24.425.587	6,9%	105,7
G. POSLOVNA PASIVA	320.900.307	100,0%	353.543.711	100,0%	110,2
D. VANBILANSNA PASIVA	2.799.467		9.420.990		336,5
Đ. UKUPNA PASIVA	323.699.774		362.964.701		112,1

Izvor: Bilansi stanja društava

Vrijednost poslovne pasive društava za osiguranje u RS na dan 31.12.2014. godine je iznosila 353.543.711 KM i u odnosu na vrijednost poslovne pasive iskazane na dan 31.12.2013. godine veća je za 10,2%.

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura pasive za 2013. i 2014. godinu.

Grafikon 7: Struktura pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

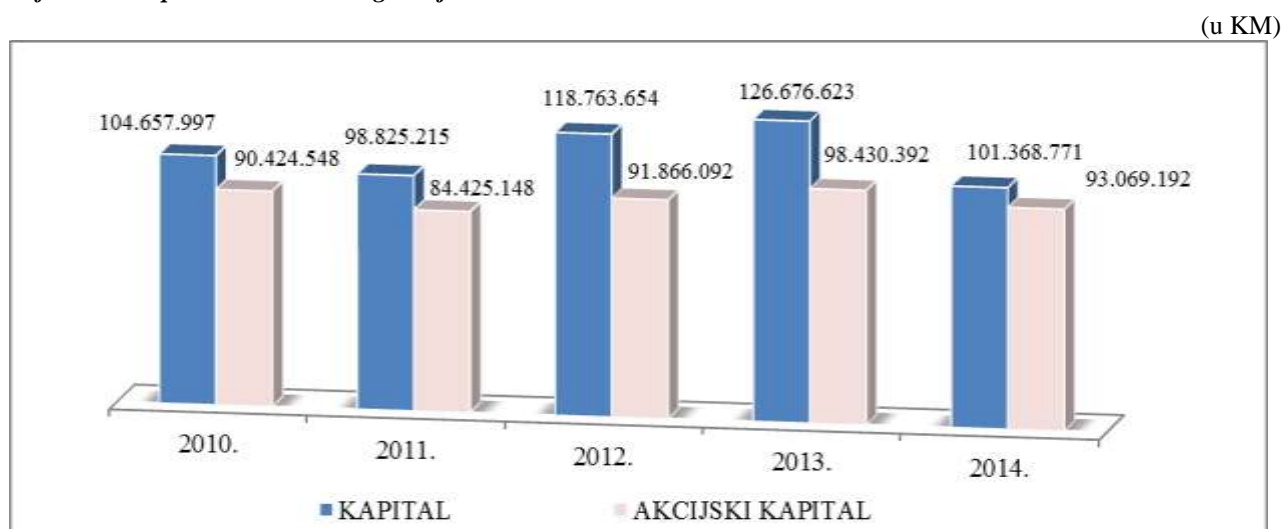
U strukturi poslovne pasive najzastupljenije su obaveze 56,3% (obračunate tehničke rezerve za životna i neživotna osiguranja), kapital 28,7% i dugoročna rezervisanja 15,0% (matematička rezerva životnih osiguranja, rezervisanja za učešće u dobitku, rezervisanja za izravnjanje rizika, rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih i ostala dugoročna rezervisanja). Povećanje poslovne pasive rezultat je prije svega povećanja: obračunate matematičke rezerve kod životnih osiguranja, kratkoročnih obaveza iz poslovanja, prenosne premije kod neživotnih osiguranja i rezervisanja za štete kod neživotnih osiguranja koje su prouzrokovane poplavama.

Stavka ukupni kapital je smanjena za 20,0% u odnosu na prethodnu godinu, i to zbog negativnih kretanja kod pet društva za osiguranje. Pri tome, u okviru stavke kapitala, na nivou sektora povećane su rezerve iz dobitka za 44,9%. Osnovni kapital, radi pokrića gubitka iz prethodnih godina i izdvajanja u zakonske rezerve, je smanjen za 5,4%. Kod ostalih stavki koje čine ukupni kapital (emisiona premija, revalorizacione rezerve) takođe je došlo do nominalnog i relativnog smanjenja u odnosu na 2013. godinu, zbog korišćenja ovih stavki u skladu sa zakonom.

Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su smanjeni, a istovremeno su povećani nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, što je rezultat promjena kod jednog društva za osiguranje. Neraspoređeni dobitak iz ranijih godine tokom 2014. godine je kod pojedinih društava za osiguranje iskorišten za isplatu dividende, pa je ova stavka smanjena. Gubitak tekuće godine je povećan za 263,7%, a uzroci negativnog rezultata biće obrazloženi u poglavlju 3.2 *Bilans uspjeha* ovog izvještaja. Agencija je, do trenutka pisanja ovog izvještaja, preduzela čitav niz nadzornih mjera kod pojedinih društava za osiguranje, uključujući i naloge za emisiju akcija, kako bi se sanirale negativne posljedice smanjenja kapitala.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2010 - 2014. godine:

Grafikon 8: Kapital društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 23,5% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ove pozicije došlo je do povećanja matematičke rezerve za 23,5%, rezerve za učešće u dobitku za 23,8%, rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih za 20,0% i ostala dugoročna rezervisanja za 34,0%, dok je pozicija rezervisanje za izravnavanje rizika neznatno smanjena.

Ukupne obaveze u posmatranom periodu povećane su za 31,6%. Dugoročne obaveze povećane su za 31,2% zbog povećanja pozicije dugoročni krediti kod jednog društva za osiguranje, ali se ne radi o materijalno značajnom nominalnom iznosu. Kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja porasli su za 31,6% kod devet društava za osiguranje. U okviru pozicije pasivna vremenska razgraničenja došlo je do povećanja svih pozicija prenosne premije i rezervisanja za štete, a naročito su povećane rezerve za štete neživotnih osiguranja za 75,0%. Ova pozicija značajnije je povećana kod jednog broja društava za osiguranje po osnovu šteta uzrokovanih poplavama. Značajan rast bilježi i pozicija druga pasivna vremenska razgraničenja za 40,9% kod dva društva za osiguranje, usljed ukalkuliranih troškova poslovanja po osnovu obaveza za koje nisu dostavljeni računi do momenta izrade obračuna i knjiženja internih odnosa kod odvojenog bilansiranja životnog i neživotnog osiguranja.

3.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki Bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje za 2013. i 2014. godinu.

Tabela 14: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje

P O Z I C I J A	31.12.2013.	udio	31.12.2014.	udio	Indeks 2014/13
	iznos		iznos		
(u KM)					
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	157.959.431	89,6%	227.733.245	92,9%	144,2
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	13.169.184		15.262.928		115,9
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	124.791.260		134.089.032		107,5
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	4.668.267		26.103.956		559,2
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	5.504.935		42.468.605		771,5
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	95.990		283.425		295,3
6. Drugi poslovni prihodi	9.729.795		9.525.299		97,9
II - Poslovni rashodi (1+2)	147.172.424	91,9%	217.242.311	87,9%	147,6
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	84.256.730		148.696.435		176,5
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	12.862.787		12.240.738		95,2
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	3.222.566		5.057.845		157,0
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	68.171.377		131.397.852		192,7
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	62.915.694		68.545.876		108,9
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	10.787.007		10.490.933		97,3
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	9.155.109	5,2%	9.863.842	4,0%	107,7
II - Finansijski rashodi	1.077.773	0,7%	690.714	0,3%	64,1
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	8.077.336		9.173.128		113,6
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	18.864.343		19.664.061		104,2
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	6.717.071	3,8%	4.098.316	1,7%	61,0
II - Ostali rashodi	10.982.355	6,9%	22.285.666	9,0%	202,9
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-4.265.284		-18.187.350		426,4
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	1.277.453	0,7%	1.602.783	0,7%	125,5
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	828.378	0,5%	6.226.386	2,5%	751,6
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	449.075		-4.623.603		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
D I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	20.602	0,1%	71.650	0,0%	347,8
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-D1)	15.280.139		-3.157.069		
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT -Poreski rashodi perioda	2.379.419		2.173.729		91,4
Ž. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI			1.339.630	0,5%	

Izvrještaj o stanju u sektoru osiguranja Republike Srpske za period 01.01. do 31.12.2014.godine

POZICIJA	31.12.2013.	udio	31.12.2014.	udio	Indeks 2014/13
	iznos		iznos		
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E+Ž)=(Z 1-Z 2)	12.900.720		-3.991.168		
1. Neto dobitak tekuće godine	18.738.215		17.771.237		94,8
2. Neto gubitak tekuće godine	5.837.495		21.762.405		372,8
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	896.619	0,5%	346.462	0,1%	38,6
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	21.999	0,0%	783.273	0,3%	3560,5
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	53.163		35.995	0,0%	67,7
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III±III)	13.722.177		-4.391.985		
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+Ž+II)	176.258.290	100,0%	245.045.749	100,0%	139,0
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III±III)	160.156.694	100,0%	247.264.005	100,0%	154,4
Lj. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	16.101.596		-2.218.256		
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	2.379.419		2.173.729		91,4
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	13.722.177		-4.391.985		

Izvori: finansijski izvještaji društava

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu u 2014. godini su iznosili 245.045.749 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 39,0%.

Poslovni prihodi društava za osiguranje u 2014. godini čine 92,9% ukupnih prihoda i iznose 227.733.245 KM, a veći su za 44,2% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih prihoda, prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja povećani su za 15,9%, dok su prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja povećani 5,6 puta. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja porasli su 7,7 puta. Kod pozicija, vezanih za učešće u naknadi šteta, dešavale su se promjene gotovo kod svih društava za osiguranje, usljed velikih šteta izazvanih katastrofalnim poplavama, u čijoj isplati učestvuju reosiguravači, ali nominalno najznačajnije promjene su se desile kod jednog društva za osiguranje. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. porasli su 3 puta, ali njihovo učešće u ukupnim prihodima nije materijalno značajno.

U strukturi ukupnih prihoda finansijski prihodi učestvuju sa 4,0%, ostali prihodi 1,7%, dok je procenat učešća prihoda od usklađivanja vrijednosti imovine, prihoda po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina, te dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu u ukupnim prihodima manji od 1%. Finansijski prihodi su povećani za 7,7%. Ostali prihodi su smanjeni za 39,0%, i odnose se na smanjenu naplatu ispravljenih potraživanja, i to u slučaju dva društva za osiguranje. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su povećani za 25,5% i to po osnovu rasta ove pozicije kod jednog društva za osiguranje. Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina smanjeni su za 75,7%, dok su dobitci utvrđeni direktno u kapitalu manji za 61,4%.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu u 2014. godini su iznosili 247.264.005 KM, što u odnosu na prethodnu godinu predstavlja povećanje za 54,4%.

Poslovni rashodi čine 87,9% ukupnih rashoda i iznose 217.242.311 KM, a veći su za 47,6% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih rashoda do povećanja je došlo na poziciji funkcionalni rashodi za 76,5%, i na poziciji troškovi sprovođenja osiguranja za 8,9%.

Povećanje funkcionalnih rashoda najvećim dijelom je posljedica obračunatih šteta izazvanih katastrofalnim poplavama. U okviru funkcionalnih rashoda smanjeni su rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose za 4,8%. Pozicija naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja povećana je za 57,0%, dok je pozicija naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja, koja ima i najveće učešće u strukturi funkcionalnih rashoda, povećana za 92,7%. Troškovi sprovođenja osiguranja su povećani kod deset društava za osiguranje, a smanjeni su kod dva društva za osiguranje.

Finansijski rashodi učestvuju u strukturi ukupnih rashoda sa 0,3% i smanjeni su u odnosu na prethodnu godinu za 35,9%. Ostali rashodi u strukturi rashoda učestvuju sa 9,0% i zabilježen je porast za 102,9%, najvećim dijelom kod dva društva za osiguranje. U okviru pozicije ostalih rashoda najveći porast je iskazan kod stavki ispravka potraživanja (uključujući potraživanja za premiju, depozite - finansijske plasmane kod banke kojoj je oduzeta dozvola za rad, te regresna potraživanja). Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine učestvuju u strukturi ukupnih rashoda sa 2,5% i povećali su se 7,5 puta i to kod tri društva za osiguranje.

Rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina povećani su za 3,5 puta, dok su se gubici utvrđeni direktno u kapitalu povećali 35,6 puta, ali ove pozicije nisu materijalno značajne. Tekući i odloženi porez je smanjen za 8,6%.

Poslovni dobitak na nivou sektora iznosi 10.490.933 KM i u odnosu na 2013. godinu je manji za 2,7%, a dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosi 19.664.061 KM i veći je za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni gubitak ostvarila su tri društva za osiguranje, a gubitak redovne aktivnosti dva društva za osiguranje.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je gubitak u iznosu od 3.991.168 KM. Osam društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak tekuće godine u iznosu od 17.771.237 KM, dok su četiri društva ostvarila neto gubitak tekuće godine u iznosu od 21.762.405 KM. Gubitak je većim dijelom posljedica oduzimanja dozvole za rad Bobar banci a.d. Bijeljina, zbog čega je došlo do ispravke vrijednosti dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, koja su društva za osiguranje imala u toj banci. Takođe, negativan uticaj su imali: isplaćene štete po osnovu katastrofalnih poplava (što je povećalo racio šteta), porast troškova sprovođenja osiguranja uzrokovan povećanom konkurencijom (što je pogoršalo racio troškova), ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premije, te porast rashoda po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom. Iako su rashodi po osnovu rezervisanja za štete, udjele u štetama i ostala rezervisanja porasli 6,5 puta, ti rashodi su skoro u cjelosti kompenzirani sa prihodima od ukidanja i smanjenja rezervisanja koji su porasli 7,7 puta tako da je uticaj na ostvareni rezultat po ovom osnovu neznatan.

Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu, kao razlika ukupnih prihoda, dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu i odloženih poreskih prihoda, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka

utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit sa druge strane, na nivou svih društava za osiguranje, je gubitak u iznosu 4.391.985 KM.

U toku postupka revizije došlo je do korekcije pojedinih bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima prethodne godine kod dva društva za osiguranje. Podaci iskazani u ovom izvještaju, koji se odnose na 2013. godinu, razlikuju se od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01–31.12.2013. godine. Do korekcija je došlo po nalogu ovlašćenog revizora, izvršenim u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Korekcija je naložena po osnovu rješenja izdatih od strane poreskih organa. Poslovna aktiva i pasiva za 2013. godinu po osnovu naloženih korekcija su povećane za 184.794 KM, a ukupan neto rezultat u obračunskom periodu je smanjen za 78.568 KM.

Pored toga, kod jednog društva za osiguranje po nalogu ovlašćenog revizora izvršene su određene korekcije u finansijskim izvještajima za tekući period u odnosu na finansijske izvještaje dostavljene u Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF). Izvršene korekcije uzete su u obzir u ovom izvještaju na osnovu korigovanih finansijskih izvještaja koje je društvo za osiguranje naknadno dostavilo u APIF.

3.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 12 društava za osiguranje, četiri društva za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji revidirane konsolidovane finansijske izvještaje. Dva društva za osiguranje su iskazala gubitak u ukupnom iznosu od 8.756.769 KM, a dva dobitak u ukupnom iznosu od 3.474.716 KM. Ukupan neto rezultat tekućeg perioda za ova društva za osiguranje iskazan u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima je negativan i iznosi od 5.282.053 KM.

Gubitak iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje iznosi 5.121.577 KM i manji je za 160.476 KM od gubitka iskazanog u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU

4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u RS obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje mjeri se u smislu ispunjavanja propisanih uslova, odnosno raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak margini solventnosti, pri čemu ne smije biti manji od iznosa minimalnog garantnog fonda propisanog zakonom, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu garantnog fonda⁶. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za grupu životnih i neživotnih osiguranja.

Tabela 15: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R. B.	Opis	2013.		2014.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
1.	Bazični kapital	82.098.172	12.203.528	65.056.077	12.563.215
2.	Garantni fond	49.000.000	9.000.000	51.000.000	9.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	33.098.172	3.203.528	14.056.077	3.563.215
4.	Raspoloživi kapital	79.884.179	12.203.528	45.945.614	12.563.215
5.	Margina solventnosti	23.519.153	2.268.596	24.865.457	2.473.769
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5) ili (4-2) u zavisnosti šta je veće (2 ili 5)	30.834.390	3.203.528	-5.054.386	3.563.215

(u KM)

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Bazični kapital društava za osiguranje, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, u 2014. godini iznosio je 77.619.292 KM i veći je od garantnog fonda za 17,6 miliona KM ili 29,4%. Na nivou sektora ukupni bazični kapital za neživotna osiguranja veći je od garantnog fonda propisanog zakonom za 27,6%, a kod životnih osiguranja 39,6%.

Raspoloživi kapital⁷ društava za osiguranje, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, na kraju 2014. godine iznosio je 58.508.830 KM i manji je u odnosu na prethodnu godinu za 36,5%. Na nivou sektora iskazan je manjak raspoloživog kapitala u odnosu na minimalni garantni fond u iznosu od 1.491.170 KM (ili 2,5%), od čega 5.054.386 KM manjka u neživotnom osiguranju (ili 9,9%), odnosno 3.563.215 KM viška u životnom osiguranju (ili 39,6%). Ove negativne promjene kod neživotnog osiguranja u značajnoj mjeri su posljedica rizika koji su se ispoljili u bankarskom sektoru, zbog oduzimanja dozvole jednoj banci, nakon čega su dva društva za osiguranje iskazala gubitak od oko 13 miliona KM, ali i neprofitabilnog poslovanja još dva društva za osiguranje i

⁶ Kao mjerodavan iznos prilikom utvrđivanja dovoljnosti bazičnog kapitala uzima se viši iznos od 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisan iznos garantnog fonda (osnivački kapital), koji je utvrđen Zakonom o društvima za osiguranje.

⁷ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja. Zahtjev adekvatnosti kapitala polazi od cilja da se utvrdi kapital za izmirenje obaveza iz ugovora o osiguranju, kao krajnja garancija. Zbog toga se pojedine stavke, koje inače pripadaju kategoriji kapitala, npr. dobitak tekuće godine i sl. isključuju, a dodaju se neke druge stavke.

njihovog iskazanog gubitka od oko 9 miliona KM. Pored ovog, zbog pojačanog nadzora u dijelu koji se odnosi na likvidnost, pokriće tehničkih rezervi i ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, pojedina društva za osiguranje su bila u obavezi da određene pozicije, prema podzakonskim aktima, klasifikuju kao nelikvidna sredstva, u ukupnom iznosu od oko 16 miliona KM (u poređenju sa 3 miliona KM na 31.12.2013. godine). Imajući u vidu da je ova pozicija koja predstavlja odbitnu stavku u obračunu zahtjeva adekvatnosti kapitala, raspoloživi kapital je, na nivou sektora, manji od minimalnog garantnog fonda.

Kod životnih osiguranja na nivou sektora i kod svih društava za osiguranje pojedinačno ispunjeni su svi propisani zahtjevi adekvatnosti kapitala.

Treba naglasiti da je Agencija kod svih društava za osiguranje koja nisu ispunjavala zahtjeve adekvatnosti kapitala naložila donošenje plana kratkoročnog finansijskog oporavka, kao mjeru predviđenu zakonom u ovim slučajevima. Dostavljeni planovi su predviđali povećanje osnovnog kapitala emisijom novih akcija, što je u toku izrade ovog izvještaj realizovano ili su postupci emisije u toku.

Pored ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda, drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Sva društva za osiguranje ispunjavaju ovaj zahtjev, odnosno posjeduju zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima, koja služe isključivo u svrhu zaštite osiguranika i očuvanja solventnosti društva za osiguranje i u druge svrhe se ne mogu koristiti.

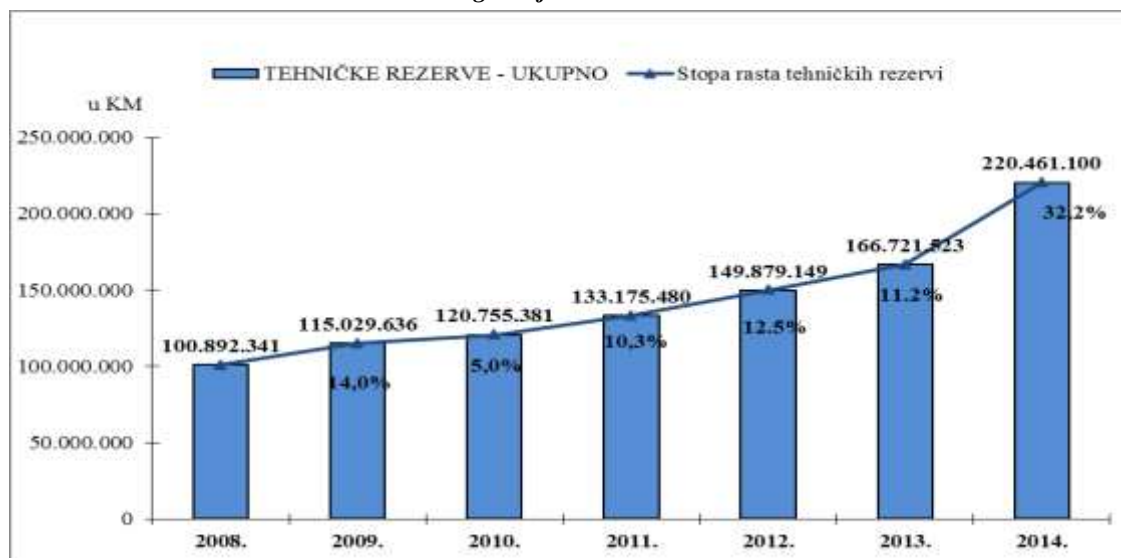
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi, osnovni je preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled obračunatih tehničkih rezervi na nivou sektora u periodu 2008-2014. godina.

Grafikon 9: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

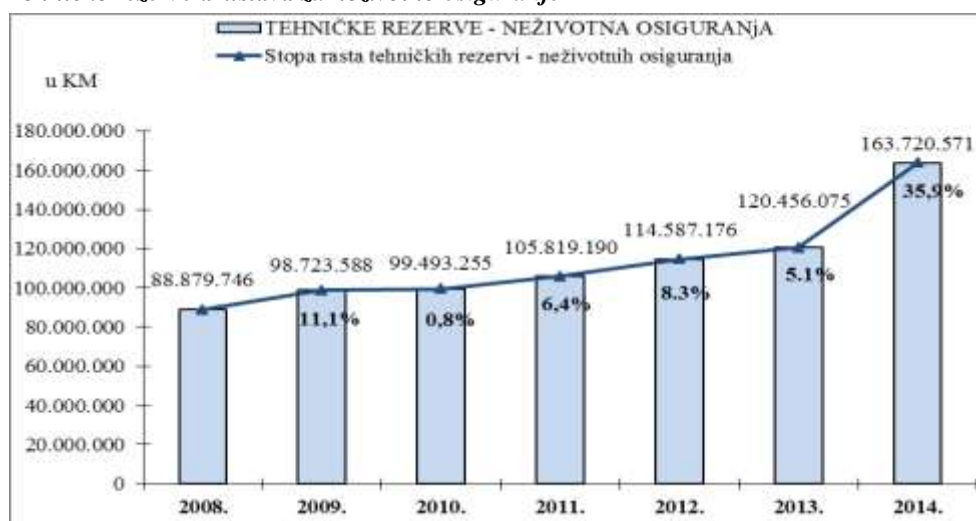
U posmatranom periodu, na nivou sektora, ukupno obračunate tehničke rezerve su kontinuirano rasle i veće su za 118,5% (u odnosu na stanje na 31.12.2008. godine) odnosno za 32,2% (u odnosu na stanje na 31.12.2013. godine). S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u dozvoljene oblike sredstava, a zavisno od vrsta osiguranja koje obavlja, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti te vodeći računa o disperziji ulaganja.

4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu 2008-2014. godina, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 10: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

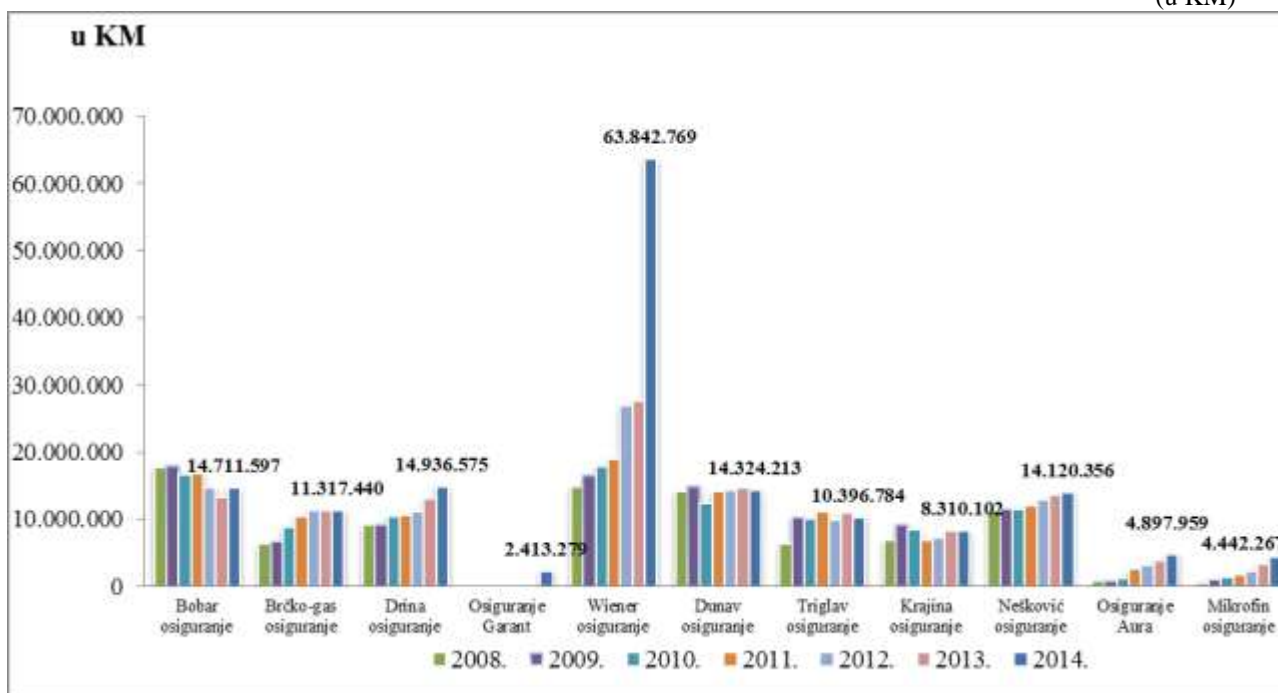
Agencija je kod svih društava za osiguranje kontrolisala adekvatnost obračuna tehničkih rezervi. Uporedo sa rastom premije, tehničke rezerve neživotnih osiguranja u periodu 2008-2014. godina povećane su za 84,2%.

Značajan rast obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, ostvaren u 2014. godini, rezultat je povećanja iznosa rezervi za štete nastalih po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju, koji su pokrivali rizike elementarnih nepogoda. Treba istaći da se ne očekuje da rast rezervi za štete, nastalih kao posljedica rasta obaveza za štete po osnovu elementarne nepogode iz maja 2014. godine, ugrozi stabilnost sektora osiguranja i finansijsku sposobnost izmirenje obaveza, kako zbog niskog ukupnog nivoa preuzetih/realizovanih rizika po osnovu elementarne nepogode, tako i zbog činjenice da je za ove ugovore obezbijeđeno reosiguravajuće pokriće.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima

(u KM)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

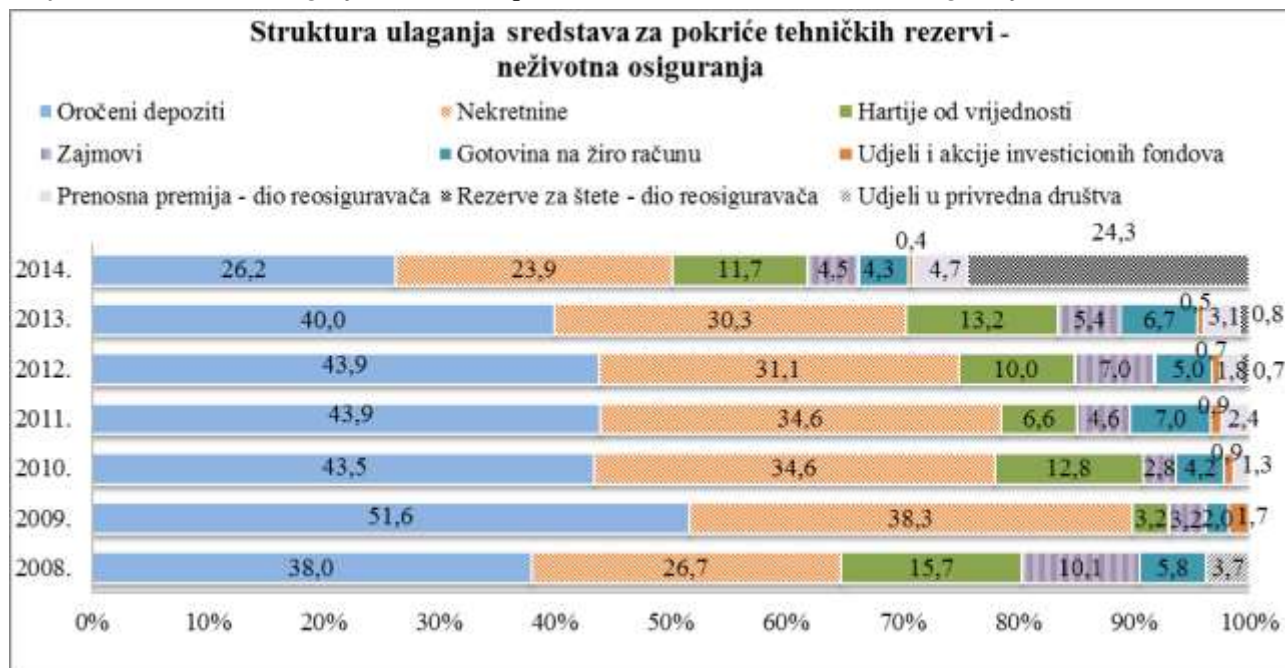
Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2014. godine u odnosu na isti period prethodne godine, kod jednog društva za osiguranje došlo do značajnog rasta iznosa obračunatih tehničkih rezervi, te da je kod dva društva za osiguranje ovaj iznos manji.

Do rasta iznosa obračunatih tehničkih rezervi kod „Wiener osiguranje“ a.d. Banja Luka došlo je, pored ostalog, zbog povećanja iznosa obračunatih rezervi za štete nastale kao posljedica elementarne nepogode iz maja 2014. godine.

Smanjenje iznosa obračunatih tehničkih rezervi kod „Brčko gas osiguranje“ d.d. Brčko i „Dunav osiguranje“ a.d. Banja Luka nema materijalnu značajnost sa stanovišta stabilnosti sektora osiguranja. Ostale promjene nastale su kao rezultat kretanja portfelja osiguranja pojedinačnog društva za osiguranje.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, kontinuirano, najznačajnije učešće imaju oročeni depoziti i nekretnine. U izvještajnom periodu značajano je poraslo učešće rezervi za štete koje padaju na teret reosiguravača. Razlog tome je velik udio rizika reosiguranih kod inostranih reosiguravača, a koji su se ostvarili kao posljedica elementarne nepogode iz maja 2014. godine.

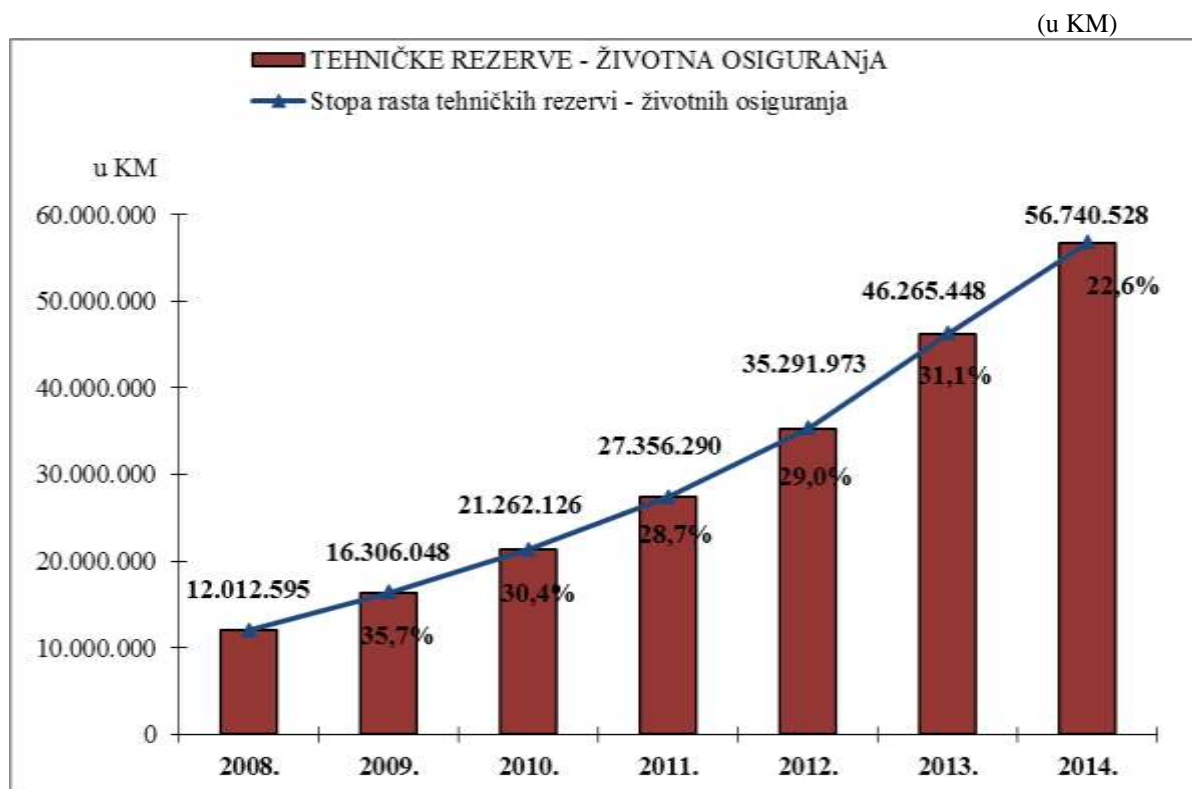
Četiri društva za osiguranje u 2014. godini nisu imala u potpunosti pokriveno tehničke rezerve dozvoljenim oblicima ulaganja, pored ostalog i zbog rizika prenesenih iz bankarskog sektora. Tim društvima za osiguranje, Agencija je odredila rok za obezbjeđenje pokrića, a istovremeno je kao jednu od mjera nadzora izrekla zabranu određenih finansijskih transakcija i ograničenje raspolaganja pojedinim oblicima sredstava. Kod dva od četiri pomenuta društva za osiguranje u trenutku izrade izvještaja završeni su procesi povećanja osnovnog kapitala u svrhu pokrića nedostajućih sredstava, dok su kod druga dva društva za osiguranje ti procesi u toku.

4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje

Tehničke rezerve životnog osiguranja, kao što se vidi iz narednog grafikona, karakteriše dinamičan rast, pa su u posmatranom periodu 2008-2014. godina povećane čak 4,7 puta.

Grafikon 13: Tehničke rezerve životnog osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

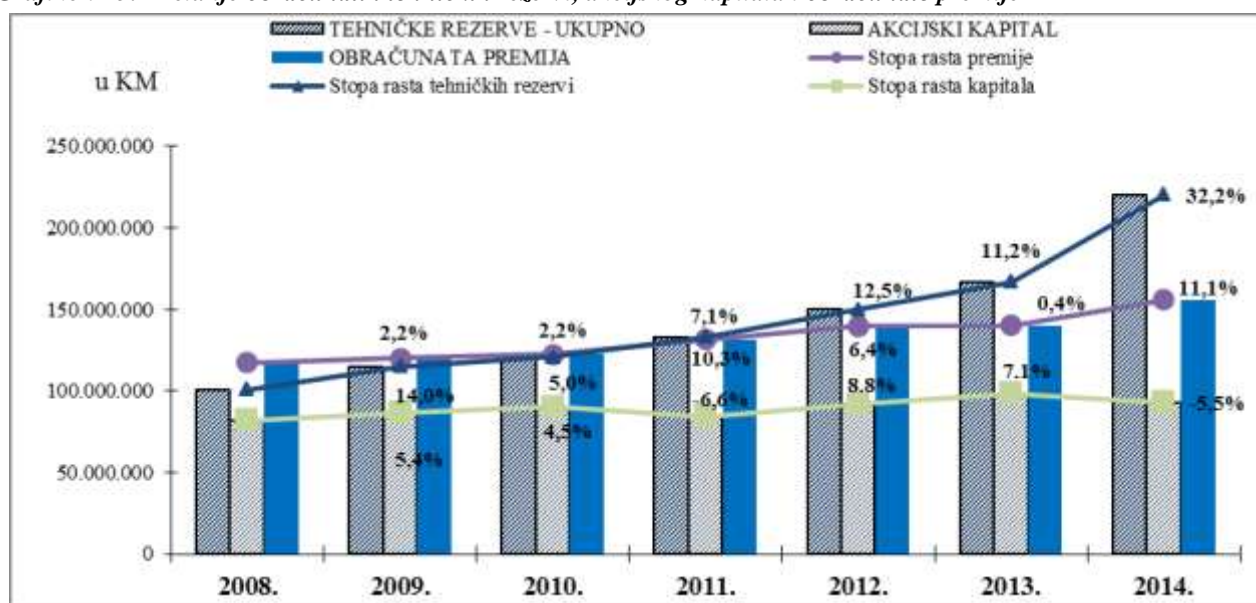
U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imaju oročeni depoziti i hartije od vrijednosti domaćih emitenata. U okviru hartija od vrijednosti dominiraju državne i municipalne obveznice. U posmatranom periodu došlo je do povećanja učešća ulaganja u hartije od vrijednosti na teret novčanih sredstava (kako kroz depozite, tako i kroz sredstva na računu). Skromna ponuda državnih obveznica na tržištu hartija od vrijednosti, uz nepostojanje tzv. valutne klauzule kod državnih obveznica, smatra se za glavni ograničavajući faktor povećanja ove vrste ulaganja. Kod životnog osiguranja u svim društvima za osiguranje je

obezbijeđena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi.

4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

Značajan pokazatelj rezultata regulatornih i nadzornih aktivnosti, preduzetih u cilju stabilizacije i uređivanja tržišta osiguranja, je poređenje promjena obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Podaci iz prethodnog grafikona, pokazuju brži rast obračunatih tehničkih rezervi od ukupno obračunate premije. Sa stanjem na dan 31.12.2014. godine, na nivou sektora, iznos obračunatih tehničkih rezervi je veći od godišnje obračunate premije za 42,0%.

Regulatorne i nadzorne aktivnosti Agencije, u vezi sa primjenom aktuarski zasnovanih metoda za obračun tehničkih rezervi, rezultirale su adekvatnijom procjenom ove bitne bilansne pozicije kod svih društava za osiguranje. To je svakako značajno sa stanovišta zaštite interesa osiguranika, trećih oštećenih lica i korisnika osiguranja.

Rast tehničkih rezervi i kapitala predstavlja jačanje osnove koja služi za izmirenje obaveza po osnovu ugovora o osiguranju, odnosno obezbjeđuje solventnost društava za osiguranje. U odnosu na stanje akcijskog kapitala na 31.12.2013. godine došlo je do smanjenja za 5,5%, a što je u najvećoj mjeri posljedica smanjenja kapitala kod jednog društva za osiguranje zbog pokrića gubitka u prethodnoj godini, a u skladu sa postojećom zakonskom regulativom.

4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta iz osiguranja od odgovornosti i drugih naknada iz ugovorenih osiguranja (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U 2014. godini društva sa sjedištem u RS, osiguranicima i korisnicima osiguranja isplatila su ukupno 73.273.441 KM, što u odnosu na 2013. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 46.708.538 KM, predstavlja povećanje za 26.564.902 KM ili 56,9%.

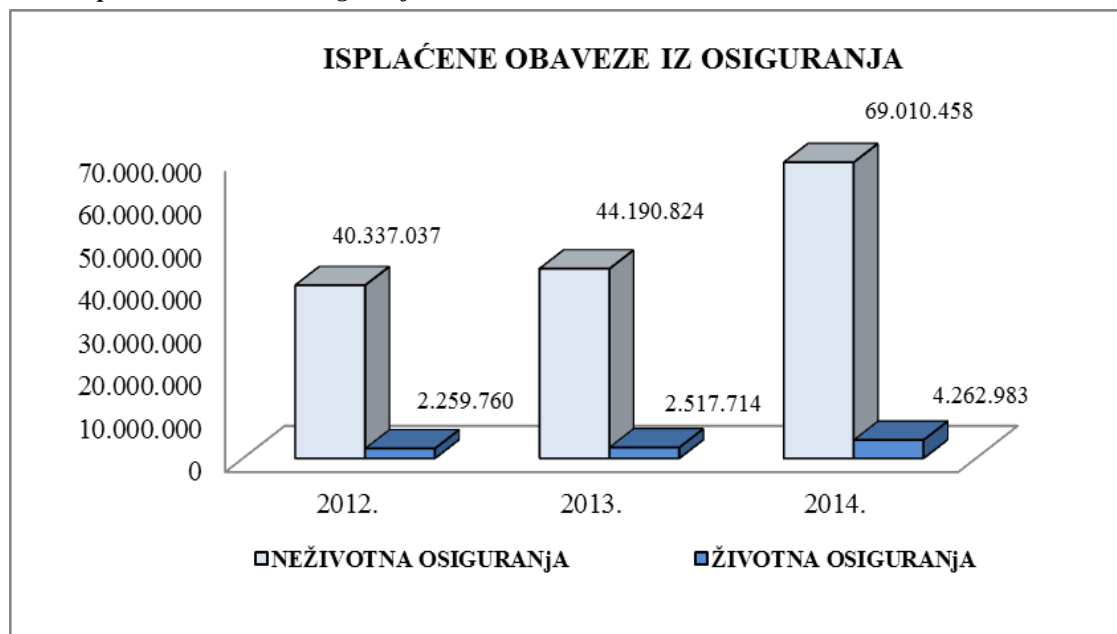
Tabela 16: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

(u KM)

VRSTE OSIGURANJA	2012.	2013.	2014.
Osiguranje nezgode	3.889.665	4.564.343	4.794.720
Zdravstveno osiguranje	446.642	428.340	472.304
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	6.931.165	7.116.013	7.955.121
Osiguranje plovila	54.773	49.416	-
Osiguranje robe u prevozu	81.803	31.374	28.950
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	806.477	1.145.765	3.531.593
Osiguranje ostalih šteta na imovini	1.488.011	1.771.120	24.922.503
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	26.616.635	29.031.145	27.228.604
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	21.866	52.880	74.882
Osiguranje pomoći		428	1.780
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	40.337.037	44.190.824	69.010.458
Životno osiguranje	1.755.630	2.044.657	3.639.197
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	504.129	473.057	623.786
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	2.259.760	2.517.714	4.262.983
UKUPNO:	42.596.797	46.708.538	73.273.441

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Najvažniji uzrok povećanja iznosa isplaćenih obaveza iz osiguranja kod neživotnih osiguranja su katastrofalne poplave koje su se desile u 2014. godini u Republici Srpskoj, dok je kod životnih osiguranja povećan broj otkupa polisa osiguranja.

Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja uzrokovani poplavom

Vrsta osiguranja	Broj prijavljenih oštetnih zahtjeva (uzrokovanih poplavom)	Riješeni oštetni zahtjevi (uzrokovani poplavom)				Isplaćeno od ukupno riješenih oštetnih zahtjeva (uzrokovanih poplavom)	Ukupno isplaćene štete u obračunskom periodu (neživotna osiguranja)	(u KM)	
		Ukupno riješeni oštetni zahtjevi	Odbijeni zahtjevi	Ukupno riješeni i odbijeni	Ukupno isplaćene štete u obračunskom periodu (neživotna osiguranja)			% učešće isplaćenih šteta uzrokovanih poplavom u ukupno isplaćenim štetama	
								Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6=3+5	7	8	9	10=8/9
Osiguranje nezgode	1	1	2.190	0	1	1	2.190	5.335.836	0,0%
Zdravstveno osiguranje								514.689	0,0%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu, osim šinskih vozila	104	94	917.373	5	99	94	917.372	10.500.433	8,7%
Osiguranje robe u prevozu	2	1	76		1	1	76	28.950	0,3%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	250	149	3.053.876	96	245	134	3.027.271	4.360.369	69,4%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	254	201	20.830.946	49	250	193	20.829.709	25.555.157	81,5%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila								30.401.241	0,0%
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti								98.560	0,0%
Osiguranje pomoći								1780	0,0%
Osiguranje garancija								1278	
UKUPNO:	611	446	24.804.461	150	596	423	24.776.618	76.798.294	32,3%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Prema podacima iz prethodne tabele, koji se odnose na društva za osiguranje sa sjedištem u RS i filijale društava za osiguranje iz FBiH, na dan 31.12.2014. godine prijavljeno je ukupno 611 oštetnih zahtjeva uzrokovanih poplavom, od čega je riješeno 596 zahtjeva. Od ukupno riješenih oštetnih zahtjeva isplaćeno je 99,9%. U odnosu na ukupno isplaćene obaveze iz neživotnog osiguranja koje iznose 76.798.294 KM, štete uzrokovane poplavom iznose 24.776.618 KM ili 32,3%, pri čemu dominiraju ostale štete na imovini.

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2012.	2013.	2014.
Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva u neživotnim osiguranjima (u %)	78,2	79,1	80,5
Stopa efikasnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva u životnim osiguranjima (u %)	90	90,9	91,6
Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva u neživotnim osiguranjima (u %)	98,5	98,1	98,7
Stopa efikasnosti u isplati odštetnih zahtjeva u životnim osiguranjima (u %)	100	100	99,8

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije došlo do značajnih oscilacija u vrijednosti ovih pokazatelja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje date su u narednoj tabeli.

Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja
1.	Bobar osiguranje A.D.	70,8%	99,2%
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	76,0%	100,0%
3.	Drina osiguranje A.D.	80,3%	100,0%
4.	Wiener osiguranje A.D.	73,2%	97,3%
5.	Dunav osiguranje A.D.	72,4%	96,8%
6.	Krajina osiguranje A.D. ⁸	59,4%	100,0%
7.	Mikrofin osiguranje A.D.	93,0%	100,0%
8.	Nešković osiguranje A.D.	76,9%	100,0%
9.	Osiguranje Aura A.D.	87,4%	98,3%
10.	Triglav osiguranje A.D.	79,5%	97,7%
11.	Osiguranje Garant D.D.	82,4%	78,6%
	UKUPNO:	74,8%	98,8%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

4.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u Tabeli broj 18, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samopriražaju i mjerodavnih šteta u samopriražaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava.

Agencija je za 2013. godinu izvršila promjenu načina obračuna tehničkog rezultata, u cilju realnijeg iskazivanja⁹ i usklađivanja sa zahtjevima EU direktiva. Takođe, treba istaknuti da je u dokumentima

⁸ „Krajina osiguranje“ a.d. je iskazala ispodprosječnu stopu efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja pored ostalog i zbog činjenice da su još uvijek aktivne štete u sudskom postupku, a koje potiču iz perioda prije 1991. godine (tzv. ZOIL štete).

TWINNING projekta (BA07IBFI01), ukazano na neadekvatnost i neusklađenost propisanih finansijskih izvještaja društava za osiguranje sa Direktivom o godišnjim finansijskim izvještajima i konsolidovanim finansijskim izvještajima društava za osiguranje (91/674/EEZ), što otežava provođenja finansijskog nadzora. Stoga je Agencija, u okviru svojih ovlašćenja, za 2013. godinu i dalje, definisala dodatni obrazac za izvještavanje o ostvarenom poslovnom, odnosno tehničkom rezultatu. Na ovaj način, postignuta je usklađenost iskazivanja tehničkog rezultata sa zahtjevima naprijed navedene direktive.

Zbog svega navedenog, u nastavku se daje poređenje tehničkih rezultata ostvarenih u 2013. i 2014. godini.

Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje

R.B.	Vrste osiguranja	2013.	2014.
1.	Osiguranje nezgode	2.393.955	3.122.839
2.	Zdravstveno osiguranje	295.731	588.158
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.338.000	1.383.615
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	-1.293	0
5.	Osiguranje vazduhoplova	4.614	2.871
6.	Osiguranje plovila	31.142	22.909
7.	Osiguranje robe u prevozu	474.536	486.656
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	2.648.326	976.994
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	2.161.615	1.304.718
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	58.119.801	66.073.653
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	12.881	6.353
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	5.214	5.068
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	561.201	670.548
14.	Osiguranje kredita	3.351	5.530
15.	Osiguranje garancija	0	41
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	32.286	63.072
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0
18.	Osiguranje pomoći	738	1.661
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	69.082.099	74.714.688
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	4.068.307	4.978.082
	UKUPNO	73.150.407	79.692.770

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Na nivou sektora osiguranja RS u posmatranom periodu ostvaren je pozitivan tehnički rezultat. Posmatrano pojedinačno, u 2014. godini ostvaren je pozitivan tehnički rezultat u svim vrstama osiguranja, za razliku od prethodnog perioda kada je negativan rezultat ostvaren u vrsti osiguranja vozila koja se kreću po šinama. Naprijed navedeni podaci ukazuju da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima.

⁹ Obračun tehničkog rezultata, koji je prikazan u prethodnim izvještajima, nije metodološki neispravan i takođe je ukazivao na dovoljnost tehničke premije (ukupna premija umanjena za planirane troškove sprovođenja osiguranja, a bez efekata reosiguranja) za izmirenje obaveza iz ugovora o osiguranju. Međutim, sa stanovišta nadzora relevantniji pokazatelj je tehnički rezultat, koji u obračun uključuje efekte reosiguranja.

4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

Agencija je, u okviru svojih ovlašćenja, za 2013. godinu i dalje, definisala dodatni obrazac za izvještavanje o ostvarenom poslovnom, odnosno tehničkom rezultatu, a na osnovu podataka iz ovih izvještaja se obračunavaju racio šteta, racio troškova i kombinovani racio.

U narednom tabelarnom pregledu dati su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja za sektor osiguranja u cjelini u 2013. i 2014. godini:

Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

OPIS	2013.	2014.
Racio šteta (%)	38,2	78,4
Racio troškova (%)	42,1	42,1
Kombinovani racio (%)	80,3	120,5

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2014. godine, zbog povećanja racia šteta kombinovani racio je, prvi put od 2006. godine, veći od 100. Ovakav rezultat je direktna posljedica šteta prouzrokovanih elementarnom nepogodom iz maja 2014. godine. Međutim, kako je za ove štete obezbijedeno inostrano reosiguravajuće pokriće, ne očekuje se negativan efekat na profitabilnost, kako sektora, tako ni pojedinačnih društava za osiguranje. U prilog tome govori podatak da ako se u obračun uključi reosiguravajuće pokriće, racio šteta bi iznosio 37,7%, te bi u tom slučaju kombinovani racio iznosio 79,8%.

4.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava na nivou sektora osiguranja RS u periodu od 2012. do 2014. godine:

Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti

OPIS	2012.	2013.	2014.
Povrat na aktivu (ROA)	6,5	4,2	-1,2
Povrat na ukupni kapital (ROE)	16,5	10,6	-3,5

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Na nivou sektora osiguranja ostvaren je negativan prinos na aktivu od 1,2% .

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Na nivou sektora ukupna rentabilnost kapitala, u 2014. godini bila je negativna i iznosila je 3,5%.

4.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu dati su ostali pokazatelji poslovanja sektora osiguranja RS za period od 2012. do 2014. godine.

Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja

OPIS	2012.	2013.	2014.
Premija po zaposlenom (u KM)	116.987	119.624	126.218
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	137.426	150.391	198.578
Dobit po zaposlenom (u KM)	15.054	11.074	-3.234
Dobit/Ukupan prihod (%)	11,0	7,4	-1,6
Racio solventnosti (%)	90,1	102,7	74,3
Opšta likvidnost (%)	4,8	5,0	5,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Premija po zaposlenom na nivou sektora osiguranja kontinuirano raste s obzirom na veći porast premije od broja zaposlenih. Povećan je i ukupan prihod po zaposlenom.

S obzirom da je iskazan negativan neto rezultat na nivou sektora, pokazatelji koji su vezani za dobitak su negativni.

Pokazatelj solventnosti je u odnosu na prošlu godinu manji, dok je likvidnosti ostala na istom nivou. Ukupna solventnost društva za osiguranje zavisi od visine i pokriva tehničkih rezervi namijenjenih finansiranju obaveza iz ugovora o osiguranju, kao i od dovoljnosti garantnog fonda, kao vida zaštite osiguranika u slučaju nepredviđenih gubitaka u poslovanju, o čemu su odgovarajući podaci prezentovani u poglavlju 4.1. i 4.2. ovog izvještaja.